# Školní vzdělávací program

# školní družiny

**při**

## Základní škole

## Orlová-Lutyně

## K. Dvořáčka 1230

**okres Karviná**

**příspěvková organizace**

# 1) Identifikační údaje:

**Název:** Školní družina při Základní škole Orlová-Lutyně
K. Dvořáčka 1230 okres Karviná příspěvková organizace

**IČO ZŠ:** 75026635

**Adresa ŠD:** ZŠ K. Dvořáčka č.1230, Orlová-Lutyně PSČ 735 14

**Ředitel školy:** Mgr. Zdeněk Nowak

**Vychovatelky ŠD:** Dagmar Valová, Irma Uherková, Tereza Strumínská

**Kontakty:**
- telefon sekretariát: 596 511 085
- telefon školní družina: 739 327 019, 737 203 180
- E-mail: sekretariát@zsdvoracka.cz
- Webová adresa: www.zsdvoracka.cz

**Platnost dokumentu od: 1. 9. 2017**

# 2) Charakteristika školní družiny:

Školní družina sídlí v budově školy.

V ŠD pracují čtyři oddělení, která mají k dispozici 4 místnosti. Jsou vhodně vybavena nábytkem, hrami, hračkami a audiovizuální technikou.

Děti vedou tři vychovatelky, dvě mají střední odborné pedagogické vzdělání s maturitou se zaměřením na vychovatelství, jedna vychovatelka studuje bakalářský obor pro mimoškolní výchovu dětí 3 – 8 let. Dále v ŠD pracují učitelky s vysokoškolským vzděláním. Svou kvalifikaci a pedagogický růst vychovatelky rozšiřují dalším vzděláváním v akreditovaných kursech a samostudiem.

Do náplně práce vychovatelky patří mimo přímého výchovného působení na děti i nepřímá výchovná činnost, která zahrnuje vypracování plánů a přípravu na výchovné činnosti, vedení pedagogické dokumentace, přípravu a zajišťování materiálu, péči o svěřený materiál a vybavení ŠD, účast na poradách, školeních a seminářích, vedení administrativy a spolupráci a styk s třídními učiteli a rodiči.

Do ŠD jsou přijímání žáci 1. – 6. ročníku kmenové školy, jejichž rodiče zaplatili měsíční úplatu na neinvestiční náklady provozu ŠD, nemají dluh z předchozího období a byli zapsáni v termínu zápisu až do naplnění povoleného stavu žáků. Ostatní děti jsou zapsány do pořadníku.

Do ŠD jsou přijímání také žáci s podpůrnými opatřeními. Při činnostech v ŠD vychovatelky vycházejí z individuálního vzdělávacího plánu nebo plánu pedagogické podpory jednotlivých žáků. Jejich specifické potřeby konzultují a spolupracují s třídními učiteli a speciálním pedagogem školy.

Provoz a organizace ŠD:

- Ranní provoz je od 6,00 do 8,55 hodin.
- Odpolední provoz od 11,40 do 16,30 hodin.
- Žáci jsou převáděni hromadně pod pedagogickým dozorem. Mají – li individuální výuku a zájmové činnosti, přecházejí bez doprovodu.
- Žáci jsou z ŠD uvolňování v době po vyučování do 13,45 hod., mezi 14,50 – 15,10 hod., pak jsou děti převedeny do odpoledního oddělení, kde je mohou od 15,20 hod. rodiče vyzvedávat dle potřeby až do 16,30 hod.
- Po obědě je čas vyhrazen odpočinkové činnosti, v době od 13,45 do 14,50 hod. činnostem zájmovým a rekreačním.
- Přípravě na vyučování je věnován čas od 15,30 hodin v pondělí až čtvrtek, písemné úkoly vypracovávají žáci jen na výslovnou žádost rodičů.

- Při ŠD pracují zájmové kroužky přístupné všem žákům školy, v případě zájmu i žákům jiných škol města Orlová. Kroužek:
  - Dovedné ruce: práce s různými materiály, keramická dílna, netradiční techniky, návštěva výstav, výrobky studené kuchyně.
    Vedoucí: Irma Uherková
  - Dramatický kroužek Růžička: dramatizace textů, procvičování správné výslovnosti, procvičování vystupování na veřejnosti.
    Vedoucí: Tereza Strumínská
  - DFS Olšinka a Malá Olšinka : lidové zvyky, tance a písně dětí města Orlová a Těšínského Slezska, cimbálová muzika, prezentace na vystoupeních a festivalech v celé ČR i zahraničí.
    Vedoucí: Dagmar Valová

- Přílohy: - Řád a režim ŠD

# 3) Charakteristika výchovně-vzdělávacího programu ŠD

Výchovně-vzdělávací program ŠD vychází ze Školního vzdělávacího programu kmenové školy, v níž je vždy jedna třída každého ročníku zaměřena na rozšířenou výuku hudební výchovy.

Program ŠD je výchovně-vzdělávací projekt navržen a koncipován především pro věkovou skupinu dětí 1. až 3. ročníku s přihlédnutím k menšímu počtu dětí ze 4. až 6. ročníku. Pomocí tématických okruhů navazuje na hlavní vzdělávací oblasti ŠVP kmenové školy a posiluje a rozvíjí kompetence přiměřené věku dětí v ŠD.

Hlavní výchovně-vzdělávací oblasti programu ŠD je *„Člověk a jeho svět“* v součinnosti s oblastmi *„Člověk a zdraví“, „Člověk a svět práce“, „Umění a kultura“* a *„Jazyk a jazyková komunikace“.*

K dosažení cílů a provázanosti výchovně-vzdělávacího programu ŠD jsou v projektu zařazena průřezová témata *„Osobnostní a sociální výchova“, „Výchova demokratického občana“ a „Environmentální výchova“.*

# 4) Cíle výchovně-vzdělávacího programu ŠD

## Rozvoj osobnosti člověka (ROČ)

1. připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti s vědomím svých práv a povinností
2. podněcovat žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů
3. rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
4. vytvářet u žáků potřebu pozitivního jednání
5. rozvíjet u žáků tolerantnost, vnímavost a citlivé vztahy k lidem a svému okolí
6. vést žáky k sociální soudržnosti s jinými lidmi a učit je žít společně s nimi
7. vštípit žákům ohleduplnost k jiným kulturám a duchovním hodnotám
8. učit žáky rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví
9. vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
10. pomoci žákům rozpoznávat základy hodnot života
11. rozvíjet u žáků estetické cítění
12. nabídnout žákům smysluplné využití volného času, potírání negativních jevů
13. podporovat jejich individuální dovednosti a nadání

## Vědomí národní hrdosti (VNH)

1. vést žáky ke správnému používání českého jazyka
2. utvářet u žáků vědomí hrdosti k městu Orlová a seznamovat je s jeho historií a současností
3. dopřát žákům poznání lidových tradicí, zvyků, písní, tanců a nářečí města
4. poznávat okolí svého bydliště a pečovat o něj
5. umožnit žákům podílet se na vytváření estetického prostředí a kulturního života v ŠD, ve svém bydlišti, jeho nejbližším okolí i městě
6. poznávat možnosti a způsob dnešního života města Orlová

## Ochrana životního prostředí (OŽP)

1. upevňovat a rozšiřovat znalosti dětí o živé a neživé přírodě
2. seznamovat žáky s různými ekosystémy na Zemi
3. pečovat o životní prostředí ve svém nejbližším okolí

# 5) Klíčové kompetence

Soubor dovedností (*a vědomostí)* rozvíjejících určitou kompetenci.

**1. Kompetence k učení (KU)**

1. vytváří si optimální podmínky k práci i učení
2. umí si vytyčit cíle
3. klade si otázky a hledá na ně odpovědi
4. všímá si souvislostí mezi jevy
5. dokáže kriticky zhodnotit výkony své i ostatních lidí
6. *získává vědomosti z různých pramenů a zdrojů*
7. získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

**2. Kompetence k řešení problémů (KŘP)**

1. kreativita – hledá různá řešení problému a vybírá mezi nimi
2. flexibilita – dovede se přizpůsobit změnám
3. vytrvalost – nenechá se odradit neúspěchem a směřuje k řešení
4. odpovědnost – přijímá zodpovědnost za své rozhodnutí
5. cílevědomost – započatou práci dokončí
6. *rozpozná, jakých chyb by se mohl dopustit při řešení problému*

**3. Kompetence komunikativní (KK)**

1. své myšlenky dokáže vyjádřit vhodně formulovanými větami
2. komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
3. umí vhodně řešit konflikty
4. účinně se zapojuje do diskuse
5. umí naslouchat druhým a přijmout jiný názor
6. využívá ke komunikaci telefon
7. *používá obvyklé české frazémy*

**4. Kompetence sociální a personální (KSP)**

1. respektuje dohodnutá pravidla
2. umí ocenit spolužáky za dobrou práci ve skupině i za individuální výkony
3. při práci ve skupině se podělí o pomůcky a materiál
4. dokáže přijmout kompromis i jednoduchou roli ve skupině
5. dokáže tolerovat a přijmout jiný názor
6. rozezná vhodné a nevhodné chování, vnímá agresivitu, nespravedlnost, šikanu a dokáže se jí bránit
7. *řídí a organizuje činnost ostatních ve skupině*

**5. Kompetence občanská a činnostní (KOČ)**

1. váží si tradice a kulturního dědictví národa
2. rozvíjí demokratické vztahy s okolními lidmi
3. dokáže rozpoznat nevhodné sociální a kulturní postoje
4. dbá na osobní zdraví své i druhých
5. odhaduje rizika svého jednání a nápadů
6. projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
7. vnímá krásu přírody a cíleně o ni pečuje
8. učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
9. *používá základní společenské normy chování*

**6. Kompetence pracovní a trávení volného času (KPVČ)**

1. udržuje své pracovní místo i okolí v pořádku
2. práci dokončuje
3. vyhodnocuje výsledky své činnosti
4. smysluplně a aktivně využívá svůj volný čas
5. vybírá si zájmové činnosti dle vlastních dispozic a rozvíjí je v organizovaných skupinách i individuálních činnostech
6. umí odmítnout nevhodné nabídky na využití volného času
7. *Plánuje a organizuje své pracovní činnosti*

# 6) Obsah výchovně-vzdělávacího programu ŠD

## 1) Oblast „Člověk a jeho svět“

### a) *Tématický okruh „ Místo, kde žijeme“*

- škola, okolí školy a mého bydliště
- orientace ve městě, významné budovy města
- sportovní, kulturní a společenský život
- místa pro oddych a rekreaci

### b) *Tématický okruh „Lidé kolem nás“*

- život v rodině, soudržnost
- zásady slušného chování a stolování
- klima v oddělení, přátelství a kamarádství
- tolerance k jiným lidem a kulturám, empatie
- jsem chodec, cyklista

### c) *Tématický okruh „Lidé a čas“*

– lidové zvyky a tradice
– poznávání historie a kulturních tradic města, regionu a ČR
– stánky kultury
– režim dne

### d) *Tématický okruh „Rozmanitosti přírody“*

- Země - planeta Sluneční soustavy
- člověk součást přírody
- ekosystémy a rovnováha v přírodě
- ekologické chování člověka

### 2) Oblast „Člověk a jeho zdraví“

– základní poznání člověka
– prevence, ochrana a zodpovědnost za vlastní zdraví, základy první pomoci

### 3) Oblast „Člověk a svět práce“

- základní pracovní dovednosti a návyky
- technika jako součást lidské kultury
- duševní a fyzická práce, forma seberealizace

### 4) Oblast „Umění a kultura“

– základní směry umění, hierarchie hodnot, kultivovaný projev
– seberealizace a rozvoj tvůrčího potenciálu
– tvořivý přístup ke světu, estetické prostředí okolí

### 5) Oblast „Jazyk a jazyková komunikace“

– tvorba pro děti
– slovní zásoba
– dramatické umění

**Průřezová témata:**

| | výhody | nevýhody |
|---|---|---|

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- osobnostní, morální a sociální rozvoj

- zájmové kroužky (DNS Olšinka, Dovedné ruce, Růžička)

| | |
|---|---|
| - propagace ŠD | - prostory |
| - trávení volného času | - vyšší finanční nároky |
| - vytváření mezili.vztahů | - organizačně náročné |
| - skup. práce | |
| - seberealizace, prožitkovost | |
| - poznávání, zachování a předávání kult.dědictví | |
| - vystoupení na akcích města | |
| - reprezentace a propagace mateřského města | |

- karneval ŠD

| | |
|---|---|
| - propagace ŠD | - organ.náročné |
| - skup.práce | - čas.nároky |
| - prožitkovost | |

- zábavné odpoledne

| | |
|---|---|
| - prožitkovost | - organ.náročné |
| - kamarádství | |
| - spolupráce | |

- setkání s rodiči

| | |
|---|---|
| - propagace ŠD | - organ.náročné |
| - poznání práce v ŠD | - finanč.nároky |
| - vztah dítě,rodič, družina | |
| - citové vazby v rodině | |
| - prožitkovost | |

Výchova demokratického občana (VDO)

- vlastenectví - spoluúčast na městské výstavě lidových tradic
  - propagace ŠD - finanč.náročnost
  - skup. práce - časová náročnost
  - prožitkovost
  - zapojení do života města

Environmentální výchova (EV)

- vztah člověka k přírodě – úklid okolí ŠD
  - skup. práce - přístup veřejnosti ke svému okolí
  - seberealizace
  - sounáležitost ke svému městu

# 7) Metody a formy výchovně-vzdělávací práce

- Slovní: beseda, vysvětlování, instruktáž, diskuse, přednáška, kompozice, rozhovor, vyprávění, komunitní kruh, četba, pochvala, sebehodnocení, vzájemné hodnocení, rébusy, křížovky, práce s textem, knihou, kvízy, poslech, soutěže, říkadla, zpěv, jazykové didaktické hry, psychomotorické hry, scénky a dramatizace

- Názorné: exkurze, prohlídky, návštěva kulturních akcí, soutěže, sportovní a pohybové hry, dramatizace, vycházky, projekty, výzkum, experiment, výtvarné práce, tance, hra na hudební nástroj, rytmická cvičení, práce na počítači, konstrukční a smyslové hry, skupinová práce, pracovní listy, pozorování předmětů a jevů, manuální činnosti – stříhání, lepení, kreslení, malování, modelování, ilustrace; pantomima, práce s kompasem, projekce, videonahrávky, DVD nahrávky, sbírky a ukázky pohlednic a fotografií, plakáty, pokusy, výzdoba prostor, společná setkání, posezení a besídky

# 8) Evaluační plán

## Hodnotící kritéria

- Podmínky činnosti
    - uspořádání a vybavení prostor ŠD
    - personální stav ŠD
    - organizace činnosti v ŠD
    - zajištění BOZP
- Četnost hodnocení
    - týmové hodnocení během školního roku na schůzkách MS ŠD dle potřeby
    - individuální sebehodnocení vychovatelek
- Prezentace ŠD na veřejnosti a spolupráce s rodiči, vedením školy a třídními učiteli